

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Život a dílo prof. dr. Rostislava Košťála

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 11 (1966), No. 1, 39--40

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138089>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1966

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY, JUBILEA, HISTORIE

ŠEDESÁT LET DOC. DR. KARLA HRUŠI

Dne 7. července 1965 se dožil šedesáti let docent dr. KAREL HRUŠA, dlouholetý a zasloužilý člen naší Jednoty. Svě šedesátiny prožil v přípravách na prázdninové kursy dálkového studia, při práci na svých nových publikacích a na recenzování rukopisů, zkrátka v plné práci svědčící o tom, že jeho bohatá činnost není ještě zdaleka uzavřena. Připomeňme si však aspoň stručně, za co již dnes dr. Hrušovi vděčíme.

Je to především jeho téměř čtyřicetiletá obětavá činnost učitelská na středních a od roku 1946 na vysokých školách. Osvědčil se v ní jako mimořádně schopný a svědomitý učitel, který dovedl své žáky vést a vychovávat k exaktnímu myšlení, k úspornému a přesnému vyjadřování, k soustavné a vytrvalé práci. Velmi podstatně přispěl zejména k výchově i k prohloubení vzdělání mnoha set svých posluchačů - učitelů, kteří dnes působí na základní devítileté škole, na školách středních a někteří i na školách vysokých. Pomáhal velmi vydatně k šíření a prohloubení znalostí matematiky i svou činností v redakčních radách časopisů (také v Pokrocích), v televizních kursech a nejnověji i v modernizačním pokusu konaném na některých našich školách.

Mimořádně bohatá je také Hrušova činnost publikační. Napsal několik desítek článků z elementární matematiky a z metodiky matematiky, je autorem řady publikací knižních, spolupracoval na mnoha učebnicích matematiky pro různé druhy a stupně škol, vydal několik příruček metodických i popularizačních, otiskl řadu recenzí, lektoroval mnoho knih a stovky článků. Tuto bohatou a plodnou činnost doplňuje i Hrušova práce pedagogicko-organizační, ať už při tvorbě učebních plánů a osnov pro nejrůznější druhy škol nebo při řízení autorských kolektivů skript a učebnic, při činnosti v Ústavu pro dálkové studium učitelů na Universitě Karlově a nejnověji při vedení katedry matematiky na pedagogické fakultě téže university.

Přejeme upřímně pilnému, neúnavnému a milému členu naší Jednoty, docentu dr. Karlu Hrušovi, aby ještě mnoho let mohl v plném zdraví pokračovat ve své široké činnosti zaměřené k prospěchu naší školské matematiky, našich žáků i ke zvýšení odborné úrovně našich učitelů.

Emil Kraemer

ZIVOT A DÍLO PROF. DR. ROSTISLAVA KOŠTÁLA

Dne 28. prosince 1965 se dožil v plném vědeckém elánu šedesáti let profesor Vyššího vojenského učiliště a Vysokého učení technického v Brně dr. ROSTISLAV KOŠTÁL. Pracoval jako asistent v ústavu experimentální fyziky přírodovědecké Masarykovy university v Brně, později působil jako středoškolský profesor v Praze, Českém Brodě a v Brně.

Po válce se vrátil na vysokou školu a v r. 1946 se habilitoval na přírodovědecké fakultě v Brně. Od té doby působil na několika školách: lékařské a filosofické fakultě UP v Olomouci, Vysoké škole strojní v Ostravě, Vojenské technické akademii a Vysokém učení technickém v Brně a Vyšším vojenském učilišti ve Vyškově. Jeho vědecké výsledky z teorie kmitů a hudební akustiky jsou obsaženy v 21 původních publikacích. Kromě toho je autorem skript, jakož i biografických a populárně vědeckých článků.

Od r. 1924 je členem JČMF. V současné době je předsedou metodické komise pro fyziku a předsedou Krajského výboru pro fyzikální olympiádu. Organizuje a vede kursy pro nadané žáky a kursy pro učitele fyziky, o které je velký zájem i mimo oblast jihomoravského kraje.

Věříme, že profesor Košťál se i nadále účastní tvořivé činnosti a vychová mnoho dalších vědeckých pracovníků. Členové JČMF i jeho spolupracovníci mu k tomu přejí mnoho zdraví, svěžesti a sil.

Redakce

VZPOMÍNÁME NA PROFESORA KADEŘÁVKA

Dne 26. června 1965 by se byl dožil osmdesáti let prof. inž. dr. FRANTIŠEK KADEŘÁVEK, DrSc., profesor deskriptivní geometrie na ČVUT, nositel Řádu republiky. Opustil nás navždy ve čtvrtek 9. února 1961. Lze se domnívat, že prof. Kadeřávek patřil k mála počtu těch, kteří při odchodu mohli být právem spokojeni s užitečnými, prospěšnými a hlavně doceněnými výsledky své celoživotní neúnavné práce. Patrně jen jedna nedokončená věc trápila prof. Kadeřávka při jeho odchodu, a to vědomí, že se skupinou svých přátel a spolupracovníků nedokončí historickou práci o vzniku a vývoji Českého vysokého učení technického v Praze. O celoživotním díle prof. dr. Kadeřávka a o jeho významu bylo podrobněji psáno u příležitosti jeho 70. a 75. narozenin v časopisu Aplikace matematiky 5 (1960), čís. 6, a v Časopisu pro pěstování matematiky 80 (1955). Zejména těm mladším, kteří jej již osobně nepoznali, je nutno říci, že prof. Kadeřávek byl vlastně posledním ryzím geometrem slavné klasické středoevropské syntetické školy, ježimiž zástupci u nás byli např. profesoři Pelz, Jarolímek, Procházka, Kounovský, Klíma a další. Prof. Kadeřávek byl vlastně dovršitelem díla těchto našich syntetiků mezinárodního formátu na poli aplikací pro inženýrskou praxi, zejména stavební. Lze říci, že prof. Kadeřávek byl u nás zakladatelem doopravdy užitečně aplikovatelné geometrie zejména na stavebně inženýrskou praxi. Jeho dílem je např. teorie klínových ploch, které jsou již známy v celém kulturním světě v aplikacích na efektní skořepinové konstrukce nad rozsáhlými půdorysy. Tyto plochy byly v r. 1947 a v r. 1948 nejdříve zkoumány (zásluhou akademika Hacara) zcela zkusmo a experimentálně v bývalém Kloknerově výzkumném ústavu (nyní Stavebním ústavu ČVUT). Prof. Kadeřávek první zformuloval tzv. výtvarný zákon těchto ploch a vybudoval celou jejich geometrii. Od té doby se klínové plochy v použití na skořepinových konstrukcích objevují na stavbách v nejrůznějších částech světa. Pozoruhodná byla však činnost prof. Kadeřávka i v aplikacích geometrie ve výtvarném umění a v lékařské protetice. Prof. Kadeřávek byl všestranně vzdělaný, a proto jeho geometrické aplikace v jiných oborech lidské činnosti byly nejen velmi zajímavé, ale hlavně užitečné. Velmi mnoho času věnoval prof. Kadeřávek i veřejné činnosti kulturní.

Byl to člověk neobyčejně dobrý a obětavý. Proto jeho spolupráce s odborníky na jiných úsecích lidské činnosti měla vždy úspěch, a proto celé generace studentů, kteří prošli jeho vlivem a výchovou, nemohou nikdy zapomenout na „tátu študáků“. Z téhož důvodu nezapomenou nikdy na prof. Kadeřávka ani jeho tehdy mladší spolupracovníci a přátelé, které vedl, laskavě jim radil a pomáhal, kterým ukázal nejbližší vývoj geometrie při výchově našich inženýrů a kteří nyní pracují dále v jeho myšlenkách a záměrech.

Bořivoj Kepr

TŘETÍ ČS. KONFERENCE O ELEKTRONICE A VAKUOVÉ FYZICE

V září 1965 (23.—28. 9.) uspořádaly Karlova universita a Československá akademie věd v Praze třetí čs. konferenci o elektronice a vakuové fyzice. Konference navázala na konference předešlé, které byly konány v roce 1960 (viz Pokroky MFA 5 (1960), 772) a 1962 (viz Pokroky MFA 7 (1962), 291). Třetí konference byla omezena na rozdíl od konferencí předešlých jen na fyzikální problematiku; měla mezinárodní charakter díky účasti 118 zahraničních pracovníků z Belgie, Bulharska, Francie, Jugoslávie, Maďarska, obou německých republik, Polska, Rumunska, Sovětského svazu, Spojených států, Švédska a Velké Británie. Bylo předneseno 96 referátů, z toho 44 zahraničními účastníky.